

1 MITÄ PERSONALLISUUS ON?

YKSILÖLLISET OMINAISUUDET JA TILANNETEKIJÄT

- Yksilöiden toiminnassa on toistuvuutta ja jatkuvuutta
- **Yksilölliset ominaisuudet** muovautuvat vähitellen kehityksen aikana
 - nämä ominaisuudet **erottavat** yksilöitä toisistaan
- Yksilöllisiä ominaisuuksia ovat esimerkiksi **persoonallisuus, luovuus ja älykyys**
- Yksilön toimintaa ei voida selittää vain näiden perusteella, vaan **tilannetekijät** ovat myös suuressa roolissa

PERSOONALLISUUDEN MÄÄRITELMÄ

- **Persoonallisuus:** yksilöiden väliset erot taipumuksissa käyttäytyä, ajatella ja tuntea sekä sopeutua ympäröivään fyysiseen ja sosiaaliseen maailmaan
 - kattaa sekä sisäiset kokemukset että ulkoisen toiminnan
- Taipumukset ajatella, tuntea ja käyttäytyä ovat **suhteellisen pysyviä** eli ne toistuvat tilanteesta toiseen jossakin määrin
- **Muuttuvuus:** persoonallisuus muuttuu ajan kuluessa eri tavoilla
- **Perimä ja ympäristö** muovaavat molemmat persoonallisuutta

PERSOONALLISUUSPSYKOLOGIA

- Tarkastellaan ihmisen persoonallisuutta tieteellisen tutkimuksen avulla
- Hyödyntää eri psykologian osa-alueiden tuottamaa tietoa
- Persoonallisuutta voidaan tarkastella psyykkisestä biologisesta, sosiaalisesta tai kulttuurisesta näkökulmasta käsin

Näkökulma ihmisen toimintaan	Esimerkkejä persoonallisuuden tarkastelusta
Biologinen	Miten persoonallisuus näkyy hermoston ja erityisesti aivojen toiminnassa? Miten perimä vaikuttaa persoonallisuuteen? Miten evoluutio on muovannut ihmisillä esiintyvää temperamenttia ja persoonallisuuden piirteitä?
Psyykinen	Miten tiedonkäsittely, motiivit ja tunteet ovat yhteydessä persoonallisuuteen?
Sosiaalinen	Miten persoonallisuus ilmenee sosiaalisissa tilanteissa kuten ryhmässä? Miten ihmissuhteet ja vuorovaikutus vaikuttavat persoonallisuuteen?
Kulttuurinen	Miten kulttuuri vaikuttaa persoonallisuuden muovautumiseen? Millaisia persoonallisuuden ominaisuuksia korostetaan tai arvostetaan eri kulttuureissa?

MCADAMSIN TEORIA PERSOONALLISUUDESTA

- Teoria yhdistää useiden eri psykologisten teorioiden ja tutkimusten tuottamaa tietoa
- Selittää persoonallisuuden kokonaisuutta ja sen kehittymistä
- Sisältää kolme tasoa:
 - **Taso I, Taipumukselliset piirteet:** perustavanlaatuisia, suhteellisen pysyviä ominaisuuksia, kuten temperamentti ja persoonallisuuden piirteet
 - **Taso II, Tyypilliset sopeutumistavat:** aikaan, paikkaan ja rooleihin sidoksissa olevia tapoja sopeutua erilaisiin elinympäristöihin ja selviytyä erilaisista haasteista
 - **Taso III, Tarinamuotoinen identiteetti:** yksilön itsestään ja elämästään tuottamaa ja sisäistämää jatkuvasti kehittyvää tarinaa
- Taso I on vahvimmin pysyvä ja biologinen, kun taas korkeammat tasot muovautuvat enemmän elämän aikana